

LA MULȚI ANI, IUBITE NENE COSTACHE!

Mi-a ajuns la ureche un zvon: Costache Antoniu a împlinit 60 de ani de viață și 40 de carieră teatrală. Aserțiunea mi se pare insidioasă, fiindcă, în pofida unei profesiuni ce pretinde trecerea variată prin vârste, și anotimpuri, Costache Antoniu și-a păstrat intactă o constantă: o adolescență pură, candidă și diafană, implicând tot ceea ce aduce tinerețea mai bun și mai prețios: entuziasm, cuviință, timiditate creatoare, îndrăzneală, stări contradictorii și fertile.

Pentru o direcție de teatru, Costache Antoniu oferă imaginea unui actor ciudat și singular: nu-i vezi silueta prin anticamere, nu cere piese, nu pretinde roluri, nu respinge distribuții, nu protestează și joacă. Repertoriul acestui actor adolescent, pur, cuviincios și timid, te obligă totuși să-i reconsideri actul de naștere. S-ar putea totuși ca zvonul care a cutreierat ieri orașul să aibă o oarecare îndreptățire. „Cetățeanul turmentat“, „Udrea“, „Tomescu“, căpitanul de rangul doi din O chestiune personală; „Andronic“ din Ultima oră, „Moș Ion Roată“ din Cuza Vodă — iată numai câteva siluete ale ultimelor stagiuni, demonstrând o măiestrie profundă, o experiență scenică consumată, calități puse toate în slujba unei naturi artistice de un carat rar.

Dezvăluită în șoaptă și cu discreție, viața artistică a acestui mare actor se confundă cu viața artistică și culturală a țării noastre din ultimii patruzeci de ani, în întreaga ei curbă neprevăzută și miraculoasă. Actor de provincie, măscărici hăituit de nevoi, disprețuit de o societate ignară și pretențioasă, Costache Antoniu a cunoscut pînă la 23 August 1944 toate zborurile și toate căderile acestei meserii hulite: stagiuni fără angajament, creații artistice admirabile luate în seamă doar de un pumn de pasionați ai teatrului — și aici trebuie amintite cu pietate numele lui Ion Aurel Maican și al lui Ion Sava —, turnee otrăvite prin urbi analfabete, ani de șomaj, încălziți doar de flacăra speranței într-un viitor mai generos.

Acest viitor, așteptat cu atîta încredere, i-a adus lui Costache Antoniu, după eliberarea țării, scena Teatrului Național, creații magistrale, o muncă obștească plurală, satisfacții altcîndva nebănuite, activitatea Institutului de Teatru, unde desfășoară o muncă asiduă și pasionată, recompensată de mărturia unei studențimi care-l stimează și-l iubește.

Vrem sau nu vrem, îl sărbătorim pe Costache Antoniu, pe maestrul, pe artistul poporului, pe rectorul Institutului, pe cel ce împlinește 60 de ani de viață și 40 de ani de scenă. Cifrele implică, e adevărat, oarecare melancolie, dar ne bucurăm toți de o recompensă pe care ne-o oferă ca pe un dar miraculos viața.

Vă invit la un moment de reflecție — ziarele de astăzi ne-au adus o știre: la New York, în orașul gigantic „al tuturor posibilităților“, peste câteva zile tirnăcoape haine vor dărîma Carnegie Hall, acest venerabil așezămînt de cultură, unde și-a condus concertele Ceaikovski, unde a cîntat Caruso, unde au jucat marii actori ai lumii. Peste câteva zile, pe locul unde astăzi se mai află Carnegie Hall, se va instala un productiv parc de automobile. În ziua în care omenirea ia act — indignată — de acest sacrilegiu, noi, aici, cei ce trăim de mai multă vreme și adolescenți din generația lui Costache Antoniu, îl sărbătorim pe maestru pentru cei 60 de ani de viață și 40 de ani de strălucită carieră artistică.

În această confruntare de fapte, îmi permit să descifrez un simbol izvorit din compararea a două lumi ce se întrec nu numai pe tărîm economic, dar și în respectul condiției umane.

Ce aș mai putea adăuga, scumpe maestre și iubite nene Costache, care să nu jignească modestia și discreția dumatilă? Îmi îngădui să adaug doar trei cuvinte simple, dar izvorite din dogoarea inimii noastre: La mulți ani!